

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
Приватної установи
«Університет «Київська школа
економіки»

_____ **Тимофій Брік**

ПРОГРАМА фахового іспиту замість ЄФВВ

при прийомі на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

освітня програма «Дослідження пам'яті та публічна історія»

спеціальність В9 Історія та археологія

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

I. Загальні положення

1. Цільова аудиторія	Фаховий іспит можуть проходити особи, які беруть участь у конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня бакалавра/магістра (спеціаліста), відповідно до розділів V і VI Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 26 лютого 2026 року № 373.
2. Мета іспиту	Оцінити спроможність вступників: узагальнювати, систематизувати та застосовувати знання з історії України та гуманітарних наук загалом для виявлення та вирішення соціально-політичних, соціально-економічних проблем, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя, працювати із медіа, аналізувати їх, осмислювати історичні репрезентації в публічних просторах. Перевірити обізнаність вступників щодо: (1) існуючих практик та політик комеморації національних та глобальних катастроф, подій та явищ; (2) предмету досліджень культурної пам'яті та вміння окреслити приблизний перелік тем або об'єктів з якими працює сфера досліджень історичної пам'яті та її існування в медійному просторі; (3) перебігу політичних процесів та наукових дискусій в сфері розвитку політики пам'яті в Україні, публічної історії, а також з глобальними світовими тенденціями; (4) виявити рівень володіння важливими фактами історичного минулого українського народу, розуміння контексту, причин та наслідків відповідних історичних подій та явищ, вміння виявляти взаємозв'язки між історичними процесами.
3. Формат іспиту	Фаховий іспит проводиться у письмовій формі. Вступник_ця отримує 2 предметні питання з загального списку тем, наданих цією програмою. іспит триває протягом 45 хвилин, роботи шифруються. Після чого письмові роботи перевірятимуться членами комісії, а результати повідомлятимуться окремо.

II. Запитання для підготовки до фахового іспиту

Загальні знання

1. Як би Ви описали стан сфери дослідження культурної (історичної) пам'яті в Україні на сьогоднішній день? Яких покращень потребують дослідження у цій царині?
2. Які інституції чи організації в Україні займаються питаннями політики пам'яті і за які аспекти культурної пам'яті вони відповідають.
3. Яким чином сьогодні реалізується декомунізація і деколонізація в Україні? Поясніть, як можна розглядати декомунізацію і деколонізацію з перспективи культурної пам'яті? Опишіть основні дискусії в фаховому середовищі та у публічному просторі щодо проведення декомунізації та деколонізації в Україні.
4. Яких знань найбільше потребує людина, котра працює із дослідженнями публічної історії?

Наведіть приклади.

5. Які сучасні виклики та проблеми пов'язані зі збереженням та інтерпретацією культурної пам'яті? Як ви вважаєте, що можна зробити для їх вирішення?
6. Як ви оцінюєте важливість співпраці з громадськістю та іншими зацікавленими сторонами для вивчення культурної пам'яті та публічної історії? Розкажіть про свій підхід до комунікації із широкою аудиторією.
7. Як ви бачите роль культурної пам'яті та публічної історії у сучасному суспільстві?
8. Які можуть бути практичні використання результатів досліджень у галузі пам'яті та публічної історії? Наведіть приклад.

Спеціальні знання

1. Яким чином, на Вашу думку, співвідносяться поняття «історія» та «культурна пам'ять»?
2. Одна з основних дослідниць історичної пам'яті А. Ассманн розрізняє «колективну» та «індивідуальну» пам'ять – як, на Вашу думку, ці два типи пам'яті пов'язані між собою і чим вони відрізняються?
3. Яким чином, на Вашу думку, культурна пам'ять пов'язана з формуванням персональної, колективної та національної ідентичностей? Наведіть приклад
4. В чому, на Вашу думку, полягає різниця між культурною (історичною) пам'яттю, історією та колективною пам'яттю?
5. Які дані та джерела інформації існують для дослідження культурної пам'яті?
6. Що описує поняття «геноцид»? Наведіть реальні (історичні чи сучасні) ілюстрації. Чому поняття «геноцид» відіграє важливу роль у історичній пам'яті народів, втім не є «найвищим злочином» у міжнародному гуманітарному праві?
7. Чи можна сказати, що в народу або нації, існує єдина версія своєї історії або колективного минулого? Яким чином вирішувати конфлікти в ситуаціях, коли суспільства або спільноти розділені різною пам'яттю та/чи історією?
8. Чи мають дослідження культурної пам'яті, на Вашу думку, власну методологію? Наведіть приклади методів якими послуговуються дослідження культурної пам'яті, або ж до яких дисциплін дослідження культурної пам'яті звертаються за методологічною основою?
9. Яким чином співвідносяться дослідження культурної пам'яті, публічної історії та дослідження медіа, літератури та культури?
10. Як повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році вплинуло на ідентичність населення України? Чи можна сказати, що вторгнення змінило суспільне сприйняття спільного минулого (культурної пам'яті) громадян України? Наведіть приклади в підтримку своєї відповіді.
11. Якими повинні бути пріоритети повоєнної відбудови України у сфері культурної пам'яті? Обґрунтуйте Вашу відповідь.
12. Опишіть як, на Вашу думку, слід проводити академічне історичне дослідження, зокрема, поясніть, звідки можна брати джерела для такого дослідження, і наскільки таким джерелам можна довіряти? Спробуйте навести приклад.
13. Які теоретичні підходи та концепції ви вважаєте найважливішими для дослідження публічної історії? Обґрунтуйте свій вибір та розкажіть про їх застосування в вашій попередній роботі, якщо це мало місце.
14. Які виклики існують у публічних репрезентаціях історії? Яку роль у таких репрезентаціях мають відігравати історичні місця та артефакти?
15. Які роль та вплив мас-медіа мають на публічну історію? Як ви оцінюєте роль інтернету та соціальних медіа в поширенні інформації про минуле та формуванні історичних наративів?
16. На Вашу думку, наскільки історичні джерела можуть говорити самі за себе? Наскільки доцільним може бути використання самих лише історичних джерел для репрезентації минулого у публічному просторі?

III. Критерії оцінювання

1. Вимоги до підсумкової оцінки за співбесіду	Загальний бал, який вступник може отримати, обчислюється по шкалі від 100 до 200 балів (при обрахунку конкурсного балу загальний бал за фаховий іспит помножується на коефіцієнт 0,5). Максимальний бал, який вступник може отримати від комісії = 120 балів.
2. Суб'єкт оцінювання	Фаховий іспит оцінюється членами фахової атестаційної комісії.
3. Шкала оцінювання	Отримані бали переводяться в рейтингову оцінку за шкалою 100-200 балів відповідно до Додатку 1 цієї Програми.

Критерії:

Вступни(ця)к отримує **100-120 балів** якщо відповіді на запитання характеризуються наявністю кількох або більшості таких ознак:

- (1) вступни(ця)к демонструє повноцінне володіння темою, якої стосується запитання; відповідь охоплює всі основні аспекти поставленого запитання;
- (2) вступни(ця)к демонструє здатність глибокого аналізу та критичного осмислення теми, якої стосується запитання;
- (3) вступни(ця)к оперує історичними даними для відповіді на поставлене запитання, наводить доречні, переконливі та конкретизовані приклади;
- (4) вільно володіє історичними теоріями концепціями та їх доречне застосує, історіографією історії України.
- (5) вступни(ця)к демонструє різні точки зору на поставлене запитання, може висловити власну позицію та аргументовано пояснити свій вибір; демонструє якісну аргументацію;
- (6) вміло демонструє загальну ерудицію та міждисциплінарність мислення, залучення знань із суміжних сфер – соціології, права (поняття геноциду), медіастудій тощо
- (7) висновок відповідає темі запитання й органічно впливає з наведених аргументів, прикладів та міркувань вступни(ці)ка.
- (8) вступни(ця)к володіє понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперує науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
- (9) вступни(ця)к виявляє взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- (10) вступни(ця)к демонструє високий рівень академічного письма, відсутність канцеляризмів та мовних помилок.

Вступни(ця)к отримує **70-99 балів** якщо відповіді на запитання характеризуються наявністю кількох або більшості таких ознак:

- (1) вступни(ця)к демонструє достатнє володіння темою; відповідь охоплює більшість основних аспектів запитання, проте деякі деталі можуть бути випущені.
- (2) вступни(ця)к демонструє здатність до аналізу та осмислення теми, проте критичний підхід виражений не повною мірою.
- (3) вступни(ця)к оперує історичними даними, наводить доречні приклади, які, проте, можуть бути недостатньо конкретизованими або поодинокими.
- (4) орієнтується в історичних теоріях та концепціях, знає основні етапи історіографії України, але застосовує їх без глибокої деталізації.
- (5) вступни(ця)к демонструє обізнаність щодо різних точок зору, висловлює власну позицію, проте її аргументація може бути менш розлогою або дещо стандартною.
- (6) виявляє загальну ерудицію; залучає знання із суміжних сфер (соціологія, право), але зв'язки між ними не завжди виглядають органічними.
- (7) висновок відповідає темі запитання, проте логічний зв'язок із наведеними аргументами може

бути дещо формальним.

- (8) вступни(ця)к загалом володіє понятійно-категоріальним апаратом, професійно використовує основні наукові терміни, хоча можливі поодинокі неточності.
- (9) вступни(ця)к виявляє взаємозв'язки між минулим та сучасним, намагається контекстуалізувати історію України у світовий простір, але робить це схематично.
- (10) вступни(ця)к демонструє належний рівень академічного письма, проте в тексті можуть зустрічатися поодинокі стилістичні помилки або канцеляризми.

Вступни(ця)к отримує **40-69 балів** якщо відповіді на запитання характеризуються наявністю кількох або більшості таких ознак:

- (1) вступни(ця)к демонструє фрагментарне володіння темою; відповідь стосується лише окремих аспектів запитання.
- (2) вступни(ця)к демонструє осмислення теми має переважно описовий характер; критичний аналіз майже відсутній.
- (3) вступни(ця)к наводить загальні історичні факти, проте приклади є поверховими, непереконливими або занадто узагальненими.
- (4) вступни(ця)к має загальне уявлення про історичні теорії та історіографію, але не вміє застосовувати їх для вирішення конкретного завдання.
- (5) вступни(ця)к згадує про існування різних поглядів, але власна позиція виражена слабо, а аргументація є спрощеною або декларативною.
- (6) вступни(ця)к демонструє обмежену ерудицію; залучення знань із суміжних дисциплін має випадковий або декларативний характер.
- (7) висновок лише частково стосується теми або є занадто коротким, не підкріпленим попередніми міркуваннями.
- (8) понятійно-категоріальний апарат використовується на побутовому рівні; наукові терміни вживаються рідко або недоречно.
- (9) взаємозв'язок між минулим та сучасним простежується слабо; контекст світової історії майже не враховується.
- (10) рівень академічного письма є посереднім; присутні мовні помилки, мовлення перенасичене побутовою лексикою.

Вступни(ця)к отримує **1-39 балів** якщо відповіді на запитання характеризуються наявністю кількох або більшості таких ознак:

- (1) вступни(ця)к демонструє незрозуміння теми або володіє нею на мінімальному рівні; відповідь не охоплює суть запитання.
- (2) аналіз та критичне осмислення відсутні; відповідь складається з набору хаотичних тверджень.
- (3) вступни(ця)к майже не використовує історичні дані; наведені приклади недоречні, помилкові або відсутні взагалі.
- (4) вступни(ця)к не виявляє знань історичних теорій, концепцій чи історіографії історії України.
- (5) вступни(ця)к не здатний представити різні точки зору; власна позиція не аргументована або відсутня.
- (6) міждисциплінарність та загальна ерудиція не виявляються; відповіді суто лінійні та вузькі.
- (7) висновок не відповідає темі запитання, не пов'язаний з аргументами або відсутній як такий.
- (8) вступни(ця)к науковим понятійним апаратом не володіє; припускається грубих помилок у вживанні базових термінів.
- (9) вступни(ця)к не бачить зв'язку між історичними процесами та сучасністю; історія України розглядається ізольовано.
- (10) академічний стиль письма повністю відсутній; текст містить численні граматичні, пунктуаційні та логічні помилки.

IV. Формат проведення фахового іспиту

Регламент організації та проведення фахового іспиту за освітньою програмою «Дослідження пам'яті та публічна історія».

1. Іспит передбачено у письмовій формі із наданням розгорнутих відповідей на питання екзаменаційних білетів.
2. На початку фахового іспиту член фахової комісії перевіряє, що вступника/цю запрошує вступника/цю пройти ідентифікацію особи шляхом демонстрації паспорта громадянина України або іншого документа, що посвідчує особу, в розгорнутому вигляді на сторінці з фотографією.
3. На початку іспиту один із членів фахової комісії здійснює інструктаж щодо проведення іспиту та загальних вимог і правил.
4. Під час фахового іспиту заборонено користуватися будь-якими матеріалами або сторонніми Інтернет-ресурсами. Недотримання формату проведення вступного іспиту та/або вимог академічної доброчесності унеможливають участь вступника/ці у конкурсному відборі.

N.B! Київська школа економіки дотримується принципів академічної доброчесності, і ми віримо, що наші вступники також будуть слідувати цим принципам при виконанні завдань. Під час проведення іспиту не допускається користування сторонніми ресурсами.

Таблиця переведення балів за фаховий іспит у шкалу від 100 до 200 балів

бали за іспит	шкала 100 - 200	бали за іспит	шкала 100 - 200	бали за іспит	шкала 100 - 200
1	не склав	41	не склав	81	142
2	не склав	42	не склав	82	144
3	не склав	43	не склав	83	146
4	не склав	44	не склав	84	148

5	не склав	45	не склав	85	150
6	не склав	46	не склав	86	152
7	не склав	47	не склав	87	154
8	не склав	48	не склав	88	156
9	не склав	49	не склав	89	158
10	не склав	50	не склав	90	160
11	не склав	51	не склав	91	162
12	не склав	52	не склав	92	164
13	не склав	53	не склав	93	166
14	не склав	54	не склав	94	168
15	не склав	55	не склав	95	170
16	не склав	56	не склав	96	172
17	не склав	57	не склав	97	174
18	не склав	58	не склав	98	176
19	не склав	59	не склав	99	178
20	не склав	60	100	100	180
21	не склав	61	101	101	181
22	не склав	62	104	102	182
23	не склав	63	106	103	183
24	не склав	64	108	104	184
25	не склав	65	110	105	185
26	не склав	66	112	106	186

27	не склав	67	114	107	187
28	не склав	68	116	108	188
29	не склав	69	118	109	189
30	не склав	70	120	110	190
31	не склав	71	122	111	191
32	не склав	72	124	112	192
33	не склав	73	126	113	193
34	не склав	74	128	114	194
35	не склав	75	130	115	195
36	не склав	76	132	116	196
37	не склав	77	134	117	197
38	не склав	78	136	118	198
39	не склав	79	138	119	199
40	не склав	80	140	120	200